

Lze zvýšit efektivitu léčby gynekologických zánětů?

Pro léčbu bakteriálních gynekologických zánětů se obecně doporučuje kombinace antibiotik a protizánětlivých léků. Jednou z možností podpůrné léčby je využití přípravků pro systémovou enzymoterapii (Wobenzym® a Phlogenzym®), které jsou sice řazeny k protizánětlivým lékům, ale jejich zásahy do zánětlivého procesu bychom mohli lépe charakterizovat jako optimalizaci a synchronizaci zúčastněných dějů. Příznivé působení systémové enzymoterapie bylo prokázáno také u opakovaných vaginálních mykóz.

Pro léčbu gynekologických zánětů je velmi přínosný tzv. efekt vehikula, který mají proteolytické enzymy obsažené v těchto přípravcích. Při současném podávání s antibiotiky zlepšují jejich průnik do tkání a tělních tekutin. Tento efekt byl ověřen řadou experimentů i v mnoha klinických studiích. V léčbě adnexitid jej ověřil Dittmar (1992) v randomizované dvojité zaslepené studii. Pacientky léčené kombinací antibiotik a Wobenzymu® vykazovaly rychlejší a významnější zlepšení sledovaných parametrů zánětu.

Efekt kombinace antibiotik a systémové enzymoterapie byl také ověřen v léčbě sexuální přenosných urogenitálních zánětů působených chlamydiemi, kterým je v poslední době věnována značná pozornost. Pro eliminaci chlamydií, jejichž rozmnožovací cyklus probíhá intracelulárně, je zásadně důležité, aby použitá antibiotika pronikala v dostatečné koncentraci přímo do buněk. Suchich (1997) podával kombinaci doxycyklinu a ofloxacinu s Wobenzymem® pacientům (muži i ženy) s chronickými urogenitálními chlamydiózami. Někteří z nich byli sledováni pro neplodnost. Dosáhl vyléčení u 92,3% pacientů, zatímco ve skupině, která dostávala pouze antibiotika, bylo vyléčeno jen 61,2% nemocných. Diagnostika i potvrzení eliminace chlamydií byly provedeny pomocí vyšetření PCR. Žádný z pacientů vyléčených kombinací antibiotik s Wobenzymem® neprodělal recidivu onemocnění v následujících 3 měsících. U nás publikoval obdobné výsledky při léčbě akutních chlamydióz Förstl (2006). Při použití kombinace azitromycinu s Wobenzymem® dosáhl vyléčení u 81% nemocných, zatímco při léčbě samotným azitromycinem bylo vyléčeno jen 56% nemocných. Oba

autoři aplikovali Wobenzym® v dávce 3x5 dražé denně po dobu 3 týdnů. Podávání se zahajovalo současně s užíváním antibiotika a pokračovalo i po jeho ukončení.

Záněty zevního genitálu obvykle nemívají tak závažné důsledky jako pánevní gynekologické záněty. Pokud však úporně recidivují, významným způsobem zhoršují kvalitu života ženy a mohou jí působit značné problémy i v partnerském soužití. K takovému typu onemocnění patří recidivující vaginální mykózy. Původcem je v 80% kvasinka *Candida albicans*. Odhaduje se, že ve fertilním věku má asi 75% žen vaginální mykózu minimálně jednou v životě. Polovina z nich má však toto onemocnění opakovaně. Pacientky s recidivujícími vaginálními mykózami jsou velkým problémem všech gynekologických ambulancí. Pouze vzácně se u těchto žen vyskytuje laboratorně prokazatelný imunodeficit. Někdy mohou být nalezeny různé formy přecitlivělosti na antigeny kandidy, ale i na latex (prezervativy), složky antikoncepce nebo spermatu. Přenos pohlavním stykem s partnerem, který má latentní kandidózu, se uvádí jako možný, avšak vaginální mykóza není řazena mezi typické pohlavně přenosné nemoci. Vulvovaginitidy s kandidovou etiologií jsou endogenním infekčním onemocněním. Ke změně asymptomatické kolonizace pochvy kvasinkami v invazivní onemocnění přispívá oslabení nebo selhání složek přirozeného bariérového mechanismu pochvy. Patří k nim nepoškozený vaginální epitel, přiměřený obsah glykogenu v buňkách, přiměřená hladina estrogenů, kyselá pH a přítomnost laktobacilů v pochvě. Další roli hraje slizniční imunitní systém a složky protilátkové a buněčné imunity. Přirozené obranné mechanismy může

Vaginální mykózy – častý problém

narušovat řada známých rizikových faktorů. U některých žen se však příčinu častého opakování vaginálních mykóz nedaří odhalit. Obligátně užívaná antimykotika sice rychle zvládnou akutní recidivy mykózy, nevyloučí však jejich opakování. Často zůstávají bez efektu i vakcíny a další imunomodulační prostředky, speciální diety i jiná opatření. Vzhledem k pozitivním zkušenostem s použitím Wobenzymu® v léčbě nejruznějších zánětlivých onemocnění a vzhledem k jeho známým imunomodulačním účinkům byl v letech 2005–2007 uskutečněn projekt zaměřený na ověření účinnosti Wobenzymu® v komplexní léčbě opakovaných vaginálních mykóz. Na projektu participovalo 7 ambulantních gynekologických pracovišť. Bylo sledováno celkem 62 žen trpících opakovanými vaginálními mykózami (VM) ve věku 17,8–47,9 let (prům. věk 29,6 roku), které ve 12 měsících před zahájením léčby Wobenzymem® prodělaly 4–9 recidiv VM (průměr 4,4 VM/1 pac.). Nejednalo se o mykózy vznikající v souvislosti s léčbou antibiotiky (do 3 týdnů po ukončení ATB) a jejich diagnóza byla vždy potvrzena mikroskopicky nebo kultivačně. Většina sledovaných užívala hormonální antikoncepci (69,4%). Ženy s rizikovými faktory pro výskyt mykóz (např. diabetes, těhotenství, léčba kortikoidy) nebyly do projektu zařazeny. Sledované ženy užívaly Wobenzym® v dávce 2x8 drg./den po dobu 10 týdnů. Od prvního dne užívání Wobenzymu® byl po 12 měsících zaznamenáván výskyt recidiv VM. Při výskytu akutní VM byla ordinována antimykotická léčba podle zvyklostí jednotlivých pra-

covišť. Počet VM ve sledovaném období byl porovnán s počtem recidiv v předcházejících 12 měsících. Výsledky byly statisticky vyhodnoceny. Průměrný počet recidiv VM, který činil v roce před zahájením podávání Wobenzymu® 4,4, se v následujícím roce snížil na 0,5. Došlo tedy k poklesu počtu VM o 88,5% ($p < 0,001$). Ke zlepšení došlo u všech žen. V průběhu 12 měsíců od zahájení užívání Wobenzymu® se u 39 žen (63%) neobjevila žádná recidiva VM. U 17 žen (27,4%) se vyskytla pouze 1 recidiva VM, 4 ženy (6,45%) prodělaly 2 recidivy VM a pouze 2 ženy (3,2%) měly 3 ataky VM. Je třeba zdůraznit, že příznivý efekt Wobenzymu® přetrvával i po ukončení jeho užívání, které trvalo pouze 10 týdnů. Přestože se základní lokální i systémová antimykotická léčba v jednotlivých centrech lišila, pokles počtu recidiv při podpůrné léčbě Wobenzymem® byl téměř jednotný. Výsledky tohoto projektu tedy ukázaly, že zařazení Wobenzymu® do komplexní léčby může přinést významné zlepšení kvality života žen s opakovanými vaginálními mykózami. V souhrnu je možné říci, že přípravky pro systémovou enzymoterapii lze využít jako účinnou součást komplexní terapie akutních, chronických i recidivujících gynekologických zánětů, která může podstatně přispět ke zvýšení úspěšnosti léčebného procesu.

MUDr. Marta Honzíkova
MUCOS Pharma CZ, s. r. o. – klinický výzkum
mhonzikova@mucos.cz